PREZES
URZĘDU OCHRONY
DANYCH OSOBOWYCH
Mirosław Wróblewski

Warszawa, 24-11-2025

Do druku nr 1963

DPNT.401.433.2025.WL.MP

Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu RP

Kancelaria Sejmu RP
ESP ePUAP

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. SPS-III.020.334.14.2025
Data wpływu 26.XI.25r.

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z 23 października 2025 r. znak: SPS-III.020.334.6.2025, RPW.34467.2025, działając na podstawie art. 57 ust. 1 lit. c) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679[1] (dalej jako „rozporządzenie 2016/679") oraz art. 51 ustawy o ochronie danych osobowych[2], uprzejmie informuję, że do przedstawionego **komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o radcach prawnych** (dalej jako „projekt") Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych zgłasza poniższe uwagi.

Na wstępie zaznaczyć należy, że organ nadzorczy przedstawił opinię do **projektu** zmian w ustawie o radcach prawnych datowanego na 16 marca 2024 r., przedstawionego mu przez **Krajową Radę Radców Prawnych**[3]. Projekt ten zakładał zmiany o charakterze w znacznej mierze tożsamym do aktualnego projektu sejmowej **Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka**. Wówczas zgłoszone przez organ nadzorczy uwagi nie zostały uwzględnione. Kierując niniejsze pismo wyrażam

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 4.5.2016, str. 1 ze zm.).
[2] Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1781).
[3] Sprawa o sygn. DOL.401.171.2024.

Urząd Ochrony
Danych Osobowych
ul. Stanisława Moniuszki 1A
00-014 Warszawa

tel. 22 531-03-88
fax 22 531-03-99

www.uodo.gov.pl

nadzieję, że postulaty w nim zgłoszone zostaną wzięte pod rozwagę w toku prac Komisji.

I. Ograniczenia praw podmiotów danych.

Zgodnie z zasadami hierarchii źródeł prawa przepisy rozporządzenia 2016/679 mają pierwszeństwo przed regulacjami ustawy krajowej. Ustawodawca może wprowadzić ograniczenia w stosowaniu obowiązków lub praw wynikających z rozporządzenia 2016/679, jednak może odbywać się to **wyłącznie zgodnie z przepisami i w trybie określonym w art. 23 ww. aktu**. Ograniczenia realizacji praw podmiotów danych nie mogą być wprowadzane w sposób arbitralny, bez wyraźnej podstawy prawnej. Projektodawca powinien wykazać, że proponowana przez niego regulacja jest środkiem **niezbędnym** (a więc niedającym się uniknąć) dla zamierzonego *ratio legis*, a jednocześnie nie narusza istoty podstawowych praw i wolności jednostki. Projektodawca musi jednocześnie wykazać, że wdrażane rozwiązanie jest środkiem adekwatnym, spełnia kryteria **proporcjonalności** i służy celom określonym w art. 23 ust. 1 lit. a-j rozporządzenia 2016/679. Ponadto, akt prawny przewidujący ograniczenia praw podmiotu danych powinien zawierać elementy określone w art. 23 ust. 2 rozporządzenia 2016/679, mające na celu złagodzenie ryzyka naruszenia tych praw.

W tym kontekście zwrócić należy uwagę na **art. 5e ust. 2** projektu, który stanowi, że „w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez Krajową Izbę Radców Prawnych i okręgowe izby radców prawnych w toku realizacji zadań określonych w ustawie **prawo, o którym mowa w art. 15 ust. 1 lit. g rozporządzenia 2016/679, przysługuje w zakresie, w jakim nie ma wpływu na ochronę praw i wolności osoby, od której dane pozyskano**". W swojej istocie przepis ten ustanawia ograniczenie dla realizacji zagwarantowanego przez rozporządzenie 2016/679 prawa do informacji o źródle pozyskanych danych osobowych.

Planując wprowadzenie rzeczonego ograniczenia prawa dostępu projektodawca zobowiązany jest do przeprowadzenia gruntownej analizy mającej na celu wykazanie rzeczywistej niezbędności dla takiej regulacji w relacji do dyspozycji art. 23 ust. 1 lit. e), f), g) lub i) rozporządzenia 2016/679, **w sposób wyczerpujący opisując ją w uzasadnieniu**. Tymczasem uzasadnienie projektu w żaden sposób nie wyjaśnia przyczyn przyjęcia takiego rozwiązania, co uniemożliwia ocenę celu jaki projektodawca zamierza osiągnąć.

Zgodnie z motywem 63 preambuły rozporządzenia 2016/679 każda osoba fizyczna powinna mieć prawo dostępu do zebranych danych jej dotyczących oraz zagwarantowaną możliwość łatwego wykonywania tego prawa, aby móc

zweryfikować zgodność przetwarzania z prawem. Ten sam motyw wskazuje co prawda, że prawo to nie powinno negatywnie wpływać na prawa lub wolności innych osób, w tym tajemnice handlowe lub własność intelektualną, jednak względy te **nie powinny skutkować odmową udzielenia osobie, której dane dotyczą, jakichkolwiek informacji**. Mając na względzie warunki określone w art. 23 ust. 1 rozporządzenia 2016/679, **projektodawca powinien dążyć do wprowadzenia regulacji proporcjonalnej – ograniczającej prawo dostępu, a nie zupełnie to prawo wyłączającej.** Takie ryzyko zachodzi jednak wobec daleko idącej ogólności i nieostrości treści przepisu, który potencjalnie powoduje możliwość odmowy żądania dostępu do informacji bez uzasadnionej przyczyny, na podstawie bliżej nieznanego i nieweryfikowalnego interesu administratora lub osoby trzeciej. Projektodawca nie wprowadza bowiem żadnego trybu czy kryteriów oceny przesłanek mających stanowić słuszną podstawę uzasadniającą odmowę udzielenia dostępu do informacji w konkretnych sytuacjach.

Ponadto, projektodawcę obowiązuje również konieczność uczynienia zadość **warunkom, o którym mowa w art. 23 ust. 2 rozporządzenia 2016/679**. Przepis ustawy ograniczający prawo podmiotowe, powinien przewidywać środki łagodzące ryzyko naruszenia praw podmiotu danych, w tym szczegółowe granice zakresu ograniczenia wprowadzonych ograniczeń, ich cel, środki prawne zapobiegające nadużyciom i zapewniające, że instytucja odmowy udzielenia informacji stosowana jest tylko w sytuacjach wyjątkowych i realnie uzasadnionych, a także środki zapewniające uzyskanie informacji o ograniczeniu i jego przyczynach przez osobę żądającą dostępu.

Analogiczne uwagi znajdują aktualność także w odniesieniu do **art. 5e ust. 3**, który stanowi, że „wystąpienie z żądaniem, o którym mowa w art. 18 ust. 1 rozporządzenia 2016/679, **nie wpływa na realizację uprawnień Krajowej Izby Radców Prawnych lub okręgowych izb radców prawnych oraz na tok i wynik postępowania"**. Ze względu na brak jakiegokolwiek wyjaśnienia w uzasadnieniu do projektu celu wprowadzenia tego rozwiązania, brak jest możliwości oceny rzeczywistej treści prawnej tego przepisu. Przepis w takim kształcie ma charakter blankietowy. Nie jest zrozumiałym w jaki sposób żądanie ograniczenia przetwarzania mogłoby mieć wpływ na „realizację uprawnień" izb czy tok prowadzonych postępowań. Art. 18 ust. 2 rozporządzenia 2016/679 stanowi bowiem, że nawet w przypadku wniesienia skutecznego żądania ograniczenia przetwarzania, dane osobowe mogą być dalej przetwarzane „w celu ustalenia, dochodzenia lub obrony roszczeń, lub w celu ochrony praw innej osoby fizycznej lub prawnej, lub z uwagi na ważne względy interesu publicznego Unii lub państwa członkowskiego". Niejasny i dalece ogólny charakter treści omawianego przepisu powoduje zastrzeżenia co do rzeczywistego zakresu jego obowiązywania. Jeżeli zamiarem projektodawcy jest wprowadzenie ograniczenia możliwości realizacji prawa do ograniczenia

przetwarzania (w zakresie szerszym niż określono w art. 18 ust. 2 rozporządzenia 2016/679), wówczas powinien on przeprowadzić i przedstawić stosowną analizę oraz wprowadzić regulacje czyniące zadość wymogom określonym w art. 23 ust. 1 i 2 ww. aktu, zgodnie z warunkami jakie zostały opisane powyżej. Jeżeli jednak tego rodzaju ograniczenie nie było intencją projektodawcy – uzasadnionym byłoby przyjęcie takiej redakcji treści przepisu, aby jego dyspozycja była określona precyzyjnie, w sposób konkretny określała na czym polega „realizacja uprawnień", a jego treść nie pozostawiała wątpliwości co do korelacji i zgodności z art. 18 ust. 1 i 2 rozporządzenia 2016/679.

II. Obowiązek informacyjny.

Powyższe rozważania nie pozostają bez znaczenia również wobec proponowanej treści **art. 5e ust. 1**, w którym stanowi się, że „Krajowa Izba Radców Prawnych oraz okręgowe izby radców prawnych **mogą realizować obowiązek, o którym mowa w art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia 2016/679**, przez udostępnienie informacji, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2 tego rozporządzenia, w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej, na swojej stronie internetowej lub w widocznym miejscu w swojej siedzibie".

Tryb i zakres przekazywanych podmiotowi danych informacji został określony w art. 12-14 rozporządzenia 2016/679. Obowiązki informacyjne mogą być realizowane w różny sposób. Niewątpliwie udostępnienie informacji w formie klauzuli w BIP, na stronie internetowej czy w widocznym miejscu w siedzibie stanowi jeden ze sposobów realizacji obowiązku informacyjnego. **Nie wyłącza to jednak konieczności spełnienia obowiązku informacyjnego także w formie indywidualnej**, poprzez np. ustne udzielenie informacji konkretnej osobie[4]. Projektowany przepis natomiast nie przesądza o konieczności wykonywania obowiązku informacyjnego. Należy pamiętać, że zgodnie z treścią art. 13 rozporządzenia 2016/679 obowiązek informacyjny jest realizowany **wobec osoby, od której dane są pozyskiwane**, nie wobec bliżej nieokreślonego ogółu osób[5]. Rozporządzenie 2016/679 nie określa konkretnych sposobów przekazywania informacji osobie, której dane dotyczą, ale wyraźnie wskazuje, że obowiązkiem administratora jest wdrożenie „odpowiednich środków" realizacji obowiązku informacyjnego, biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności zbierania i przetwarzania danych. W tym kontekście należy mieć na uwadze wytyczne Grupy Roboczej art. 29

[4] Zwrócić w tym miejscu należy na analogię do sprawy Bisnode (w której co prawda chodziło o pozyskiwanie z rejestrów ogólnodostępnych) – spółka nie poinformowała osób, których dane przetwarzała; osoby nawet nie wiedziały, że administrator przetwarza ich dane i tym samym nie mogły skorzystać z przysługujących im praw, np. sprostowania danych, sprzeciwu wobec dalszego ich przetwarzania.

[5] Szerzej w wyroku NSA z 19 września 2023 r. o sygn. akt II OSK 2538/21.

(poprzedniczki Europejskiej Rady Ochrony Danych), która kwestionuje prawidłowość praktyk polegających jedynie na odsyłaniu do stron internetowych, zalecając udzielanie informacji w formie warstwowej, w sposób adekwatny dla procesów zachodzących w konkretnym przypadku[6].

Nieostry charakter treści przepisu oraz brak w uzasadnieniu wyjaśnieni motywacji projektodawcy, która legła u podstaw takiego ich sformułowania, powodują problemy interpretacyjne. Przepis dopuszcza bowiem interpretację, że obowiązek informacyjny uznany będzie za w zupełności spełniony jeżeli administrator udostępni informacje w BIP, na swojej stronie podmiotowej, internetowej lub w widocznym miejscu w siedzibie. Powyższe stanowiłoby istotne ograniczenie praw podmiotowych z pominięciem warunków określonych w art. 23 rozporządzenia 2016/679. Proponowane jest przeredagowanie przepisu w taki sposób, aby jasno wskazywał, że zamieszczenie informacji w BIP czy innym miejscu wymienionym w przepisie nie zwalnia od innych form udzielenia informacji w trybie art. 12-14 rozporządzenia 2016/679 w przypadku wystąpienia takiej potrzeby.

III. Określenie ról administratora.

Definicja „administratora" wynikająca z art. 4 pkt 7) rozporządzenia ma przede wszystkim znaczenie **funkcjonalne**, nie zaś abstrakcyjne. To, jaki podmiot pełni funkcję administratora w każdym przypadku będzie wynikało z okoliczności faktycznych. Administratorem jest więc ten podmiot, który poprzez wzgląd na zakres przysługujących mu kompetencji i zadań bierze udział w procesach przetwarzania, wykonuje operacje na danych osobowych decydując o ich celach i sposobach.

Odgórne określenie przez przepis prawa jakie podmioty mają pełnić rolę administratora nie jest błędem i w niektórych sytuacjach może pełnić funkcję pomocniczą w ustaleniu tej roli – niemniej jednak **nie jest zabiegiem koniecznym**. Ponadto, w takim przypadku zakres przedmiotowy określony przez przepisy prawa powinien być zgodny z okolicznościami towarzyszącymi konkretnej sprawie. Przepisy nie powinny modyfikować rzeczywistego pełnienia funkcji administratora, jeżeli funkcja ta wynika z zakresu odrębnie przyznanych zadań i kompetencji.

Z tego względu należy rozważyć czy konstrukcja zaproponowana w **art. 5d ust. 1 i 2** jest prawidłowa i czy potencjalnie nie prowadzi do istotnych wątpliwości interpretacyjnych. Przepisy rozdziału 5 aktualnie obowiązującej ustawy o radcach prawnych określają bowiem jednostki organizacyjne i organy, które mają przypisane im konkretne role, zadania i kompetencje, także w związku z przetwarzaniem danych osobowych, za których realizację odpowiadają w znacznym stopniu samodzielnie,

[6] Szerzej w wytycznych Grupy Roboczej art. 29 dotyczących przejrzystości na mocy rozporządzenia 2016/679, s.12-19.

jako administratorzy. Odgórne nadanie statusu administratora poprzez dodanie art. 5d może potencjalnie spowodować – formalnie, choć nie faktyczne – wykluczenie możliwości pełnienia roli administratora przez podmiot, który ze względu na **okoliczności funkcjonalne** jest do pełnienia takiej roli właściwy. W ocenie organu nadzorczego prawidłową, wykluczającą problemy interpretacyjne w przyszłości jest sytuacja, gdy administrator w każdym przypadku z osobna (*ad casu*) ustalany jest na podstawie kryteriów towarzyszących konkretnej sprawie, nie zaś przez sztywne przepisy prawa, zwłaszcza jeśli opisane sytuacje nie są określone wyczerpująco[7].

IV. Okres przechowywania danych.

Poprzez **art. 5c ust. 1 i 2** modyfikowane zostają okresy przechowywania danych osobowych. Okresy te miałby z jednej strony być ustalane – zgodnie z celami przetwarzania – przez samego administratora (art. 5c ust. 1), z drugiej zaś zachowane zostają przepisy dotyczące stałych terminów usuwania danych w określonych przypadkach, np. co 10 albo 15 lat (art. 5c ust. 2 pkt 1 i 2). Administrator ma ponadto obowiązek przeglądu danych co 5 lat celem ustalenia niezbędności do dalszego przechowywania (art. 5c ust. 1 zdanie drugie).

Administrator, zgodnie z zasadą określoną w art. 5 ust. 1 lit. e) rozporządzenia 2016/679 powinien dokonywać **stałego, systematycznego przeglądu** celem ustalenia niezbędności dalszego przetwarzania danych. Ustalenie okresu przeglądu w sposób sztywny, na „co 5 lat" jest zatem z perspektywy przepisów rozporządzenia 2016/679 zabiegiem niewłaściwym. Okres dokonywanego przeglądu powinien być każdorazowo dostosowywany do zakresu i kontekstu przetwarzania. Przepis mógłby zostać przeredagowany w ten sposób, aby wskazywał maksymalny termin, w którym przegląd musi być dokonywany, nie wyłączać jednak odpowiedzialność za konieczność dokonywania przeglądu częściej, jeżeli konkretne uwarunkowania tego wymagają.

W ocenie organu nadzorczego w proponowanych rozwiązaniach brak jest przejrzystości i spójności. Nie jest dostatecznie zrozumiałe czy w konkretnych przypadkach administratora obowiązywać mają okresy przetwarzania określone wprost w ustawie i przepisach szczególnych, czy też okresy te ma ustalać on sam, a także który z tych trybów ma charakter zasadniczy, a który należy traktować jako wyjątkowy (*lex specialis*). Konstrukcja regulacji wskazuje, że przepisem szczególnym jest art. 5c ust. 2, podczas gdy analiza celowościowa i systemowa może prowadzić do wniosków odwrotnych, a więc że jako wyjątkowy traktować należy tryb określony

[7] Zob. wytyczne Europejskiej Rady Ochrony Danych nr 07/2020 dotyczące pojęć administratora i podmiotu przetwarzającego: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-072020-concepts-controller-and-processor-gdpr_pl

w art. 5c ust. 1 (administrator ustala samodzielnie okresy przetwarzania tylko wówczas, gdy brak jest przepisów odrębnych dotyczących terminów).

Jeżeli projektodawca wprowadza regulację, która przewiduje, że w niektórych sytuacjach okresy przetwarzania będą określane przez samego administratora, należy rozważyć czy zasadnym nie jest przynajmniej częściowe ograniczenie uznaniowości w tym zakresie, poprzez określenie maksymalnego okresu przechowywania danych w przepisie ustawy (tj. przyjęcie konstrukcji, iż administrator sam ustala okres przechowywania zgodnie z celami przetwarzania, jednak nie może ich przechowywać dłużej niż wskazany w ustawie termin maksymalny). W obecnym kształcie regulacja dopuszcza bowiem teoretyczne sytuacje, gdy administrator, wobec braku przepisów odrębnych, będzie przechowywał dane przez okresy samodzielnie ustalone (na podstawie art. 5c ust. 1), przyjmując terminy nadmiarowe, znacznie dłuższe niż określone np. w art. 5c ust. 2, czy też w praktyce nawet przechowywał dane przez czas bliżej nieokreślony.

Organ nadzorczy nie kwestionuje okresów retencji ustalonych w art. 5c ust. 2 projektu. Niemniej, muszą one wynikać z istotnych i stosownie wykazanych przez projektodawcę przesłanek. Uzasadnienie nie dostarcza jednak informacji z jakich powodów projektodawca okresy 10 i 15 lat uznał za rzeczywiście konieczne dla przechowywania w określonych w przepisie sytuacjach. Uzasadnienie projektu powinno zostać zatem stosownie uzupełnione.

V. Tajemnica zawodowa a żądanie ujawnienia informacji przez organ nadzorczy.

Zmiana treści **art. 5b** wydaje się mieć charakter w dużej mierze porządkujący, polega bowiem na zastąpieniu pojęcia „Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych" pojęciem „organ nadzorczy, którego sprawa dotyczy w rozumieniu art. 4 pkt 22 rozporządzenia 2016/679". W szerszym kontekście zwrócić należy uwagę, że przepisy rozporządzenia 2016/679 nie znajdują uzasadnienia dla wyłączenia zawartego w ww. przepisie – zarówno w kształcie zakładanym przez projekt, jak i obecnie obowiązującym. W ocenie Prezesa UODO wystąpienie z żądaniem udzielenia informacji przez organ nadzorczy pozostaje bez bezpośredniego związku wobec obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej. Dotyczy bowiem ono potwierdzenia, czy przetwarzane są dane osobowe, nie zaś informacji o materialnych, prawnych, czy faktycznych okolicznościach sprawy objętej pomocą prawną świadczoną przez radcę prawnego. Żądanie organu może być zatem realizowane bez uszczerbku dla naruszenia tajemnicy zawodowej.

VI. Środki bezpiecznego porozumiewania na odległość.

W art. 45[1] ust. 1 i 2 zakłada się możliwość odbywania posiedzeń organów samorządu, Prezydium KRRP oraz prezydiów rad okręgowych izb radców prawnych przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, w tym także możliwość podejmowania w ten sposób uchwał oraz głosowanie.

Przepisy w tym zakresie wymagają znacznego uzupełnienia. Określone powinny zostać przynajmniej ogólne, kierunkowe kryteria zapewniające bezpieczeństwo, autentyczność, poufność, jak i rozliczalność, w tym przynajmniej podstawowe standardy / kryteria jaki powinny spełniać wykorzystywane środki techniczne i organizacyjne zgodnie z art. 32 rozporządzenia 2016/679. Projekt ustawy nie reguluje w żaden sposób postępowania z danymi osobowymi przetwarzanymi podczas działań podejmowanych z wykorzystaniem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Przepisy powinny rozstrzygać kwestie takie jak weryfikacja uczestników, czy posiedzenia są rejestrowane (utrwalane) – a jeżeli tak, to w jaki sposób, na jakich zasadach, kto jest odpowiedzialny za przechowywanie i bezpieczeństwo nagrań oraz jakie są okresy retencji. Blankietowy charakter regulacji powoduje zagrożenia dla przejrzystości, rozliczalności, bezpieczeństwa przetwarzanych danych, ale także z punktu widzenia zagrożeń związanych z cyberbezpieczeństwem i odpornością na ataki o charakterze hybrydowym[8]. Biorąc pod uwagę kontekst wykorzystywania planowanych środków telekomunikacji, które związane będą z posiedzeniami o charakterze przynajmniej częściowo niejawnym, odnoszącymi się do kwestii związanych przebiegiem postępowań prowadzonych przez radców prawnych, z etyką zawodową, karami dyscyplinarnych, materią objętą tajemnicą prawnie chronioną, potencjalnie także z danymi szczególnej kategorii czy dotyczącymi karalność, wobec których obowiązuje szczególny reżim przetwarzania (art. 9 oraz 10 rozporządzenia 2016/679) – wymagana jest implementacja, ze szczególną starannością, rozwiązań prawnych w sposób adekwatny zapewniających bezpieczeństwo i poufność procesów.

Konieczne jest zatem wzięcie pod uwagę – zarówno w teście prywatności, jak i w treści projektowanych przepisów – ryzyk nieuprawnionego przetwarzania danych choćby przez osoby czy podmioty trzecie, niezwiązane przepisami ustawy o radcach prawnych dotyczącymi tajemnicy zawodowej. W sytuacji korzystania z powszechnie dostępnych na rynku narzędzi prowadzenia spotkań na odległość nie może dochodzić do osłabiania czy naruszania tajemnicy zawodowej. Niezbędne jest

[8] Por.: wyrok NSA z 28 lutego 2024 r. o sygn. akt II OSK 3839/21 a także rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 marca 2024 r. w sprawie rodzajów urządzeń i środków technicznych wykorzystywanych w budynku sądu do przeprowadzenia dowodu w ramach posiedzenia zdalnego w postępowaniu cywilnym, sposobu korzystania z tego rodzaju urządzeń i środków, jak również sposobu przechowywania, odtwarzania i kopiowania zapisów dokonanych podczas jego przeprowadzenia (Dz. U. poz. 357).

przyjmowanie rozwiązań indywidulanych i stosowanie narzędzi wyposażonych w mechanizmy zgodne z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie przetwarzania danych, w szczególności w sytuacji potencjalnego przekazywania danych do państw trzecich, ale i bezpieczeństwa informacji, cyberbezpieczeństwa czy autoryzacji tożsamości.

VII. Test prywatności.

Poprzez wzgląd na zakładane w projekcie zmiany odnoszące się m.in. do ograniczeń dla praw podmiotów danych, wykorzystywanie technologii telekonferencji, kontekst oraz zakres przetwarzania, które będą miały swoje oddziaływanie na wiele aspektów związanych z działaniem ważnych dla funkcjonowania społeczeństwa instytucji oraz zawodów zaufania, w ocenie organu nadzorczego, zgodnie z art. 35 ust. 1 i 10 rozporządzenia 2016/679 bezwzględnie niezbędnym jest objecie projektu **testem prywatności obejmującym ocenę skutków dla ochrony danych.** Z treści uzasadnienia nie wynika, aby projektodawca taką ocenę przeprowadził. Ocena skutków jest konieczna dla wykazania niezbędności i proporcjonalności przyjętych rozwiązań oraz prawidłowe zidentyfikowanie ich celowości. Jej przeprowadzenie pozwoliłoby na stworzenie norm o charakterze zbilansowanym, przejrzystym, w prawidłowy sposób oddających wymogi stawiane przez rozporządzenie 2016/679, a także na przewidzenie w nich środków minimalizujących ryzyko naruszenia praw podmiotów danych.

VIII. Uwagi ogólne.

Nie sposób pominąć okoliczności, że obecnie w Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka jednocześnie trwają prace zarówno nad nowelizacją ustawy o radcach prawnych, jak i nad **projektem ustawy o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze**[9]. W ocenie organu nadzorczego wartym rozważenia jest skoordynowanie prac nad każdą z ustaw w taki sposób, aby regulacje, w zakresie którym dotyczą kwestii analogicznych zostały w miarę możliwości sformułowane w sposób analogiczny i systemowo spójny, biorąc pod uwagę postulaty wskazane w opiniach Prezesa Urzędu do obu projektów.

W tym miejscu zwrócić uwagę należy na obowiązujący **art. 22^2** ustawy o radcach prawnych dotyczący **trwałej niezdolności radcy prawnego do wykonywania zawodu** w brzmieniu: „Rada okręgowej izby radców prawnych na podstawie orzeczenia lekarskiego i po przeprowadzeniu szczegółowego postępowania wyjaśniającego może - na wniosek Prezesa Krajowej Rady Radców

[9] Sygn.: SPS-III.020.333.6.2025.

Prawnych lub dziekana rady okręgowej izby radców prawnych - podjąć uchwałę o trwałej niezdolności radcy prawnego do wykonywania zawodu. W razie wszczęcia takiego postępowania rada może zawiesić radcę prawnego w wykonywaniu czynności na czas trwania postępowania". Rozwiązanie przyjęte w ww. przepisie nie uwzględnia okoliczności, że dochodzi do przetwarzania danych osobowych w związku ze zaznajamianiem się przez okręgową izbę radców prawnych z orzeczeniami lekarskimi dotyczącymi konkretnego radcy prawnego. Tymczasem na potrzeby realizacji tego przepisu i orzekania o niezdolności do wykonywania zawodu radcy prawnego przetwarzane są dane osobowe radcy prawnego, w tym dane szczególnej kategorii, tj. dane o zdrowiu (art. 9 rozporządzenia 2016/679). Przepisy gwarantujące przestrzeganie praw podmiotów danych w tej sytuacji powinny być precyzyjne i spełniać warunki określone w art. 9 ust. 2 i ust. 3 rozporządzenia 2016/679. W szczególności konieczne jest zapewnienie konkretnych gwarancji dla poszanowania podstawowych praw i wolności podmiotów danych, jak chociażby warunku ich przetwarzania tylko przez osoby podlegające obowiązkowi zachowania tajemnicy zawodowej. Zgodnie z motywem 71 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych m.in. dane o stanie zdrowia powinny być zabezpieczone w sposób zapobiegający dyskryminacji osób fizycznych właśnie ze względu m.in. na to, że takiego rodzaju informacji o tej osobie dotyczą. Ochrona danych nie ma wprawdzie charakteru bezwzględnego, ale z tym zastrzeżeniem, że ich przetwarzanie może następować w ściśle określonych przypadkach dla realizacji tylko niezbędnych i określonych przepisami rozporządzenia 2016/679 celów.

Wzgląd na dotyczącą przetwarzania danych osobowych zasadę zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości wymaga zatem, aby przepis ten został rozbudowany o rozwiązania gwarantujące osobie, której informacje o stanie zdrowia dotyczą ochronę jej praw i wolności - m.in. poprzez określenie źródeł pozyskiwania danych, trybu, sposobu, czasu ich weryfikacji, warunków ich przetwarzania w tym także udostępniania tych danych, ale i objęcie wszystkich osób przetwarzających te dane obowiązkiem zachowania tajemnicy zawodowej. Poprzez wprowadzenie takich rozwiązań nastąpi zminimalizowanie ryzyka pozyskiwania i dalszego przetwarzania danych nadmiarowych, a także przez osoby nieuprawnione lub w innych celach niż były dotychczas przetwarzane. Przepis w obecnym brzmieniu ma bowiem charakter blankietowy.

Kolejnym przepisem wymagającym zmian jest **art. 24** dotyczący **wpisu na listę radców prawnych**, celem dostosowania przepisów ustawy o radcach prawnych do rozporządzenia 2016/679. Przepisy w tym zakresie powinny zawierać odpowiednie zabezpieczenie praw i wolności podmiotów danych, a pozyskiwane dane osobowe były adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane. Istotne jest również aby przepisy gwarantowały tym danym ochronę przed niedozwolonym lub niezgodnym z prawem

przetwarzaniem oraz ograniczały pozyskiwanie danych nadmiarowych o kandydatach do wpisu na listę radców prawnych.

Poważne wątpliwości budzi zgodność z przepisami Konstytucji RP, jak i rozporządzenia 2016/679 praktyka żądania od osób składających wniosek o wpis na listę radców prawnych oświadczenia o zakończonych lub toczących się przeciwko wnioskodawcy postępowaniach karnych lub dyscyplinarnych. Praktyka ta wynika z uchwały Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych w sprawie regulaminu prowadzenia list radców prawnych i list aplikantów radcowskich[10], która w § 10 ust. 2 pkt 9 wskazuje ww. oświadczenie jako załącznik do wniosku o wpis na listę radców prawnych. Oświadczenia te na dalszym etapie postępowania o wpis są wraz z pozostałą dokumentacją weryfikowane przez Ministra Sprawiedliwości. Analiza art. 24 ustawy o radcach prawnych wskazuje, że wśród katalogu dokumentów jakie osoba ubiegająca się o wpis na listę radców prawnych obowiązana jest dołączyć do wniosku nie ma ww. oświadczenia. Zauważyć należy, że zawarte w oświadczeniu informacje stanowią dane dotyczące wyroków skazujących oraz czynów zabronionych lub powiązanych środków bezpieczeństwa, które to dane podlegają wzmocnionemu reżimowi ochrony (art. 10 rozporządzenia 2016/679[11]). Przetwarzanie takich danych, o ile ma się odbywać, to powinno być wprost dozwolone prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego przewidującym odpowiednie zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane dotyczą. Brak w przepisach ustawy regulacji stanowiącej obowiązek przetwarzania danych kandydatów na radców prawnych o zakończonych lub toczących przeciwko nim postępowaniach karnych powoduje, że pozyskiwanie tych danych przez Samorząd Radców Prawnych i Ministra Sprawiedliwości pozostaje w sprzeczności z zasadą legalizmu (art. 5 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2016/679[12]). Ponadto zakres informacji zawartych w oświadczeniu o toczących się lub o zakończonych postępowaniach karnych lub dyscyplinarnych przeciwko wnioskodawcy o wpis na radcę prawnego jest niezwykle szeroki i jednocześnie niedoprecyzowany, co wymaga weryfikacji przez wzgląd na kolejne zasady dotyczące przeważania danych osobowych, tj.: ograniczenia celu (art. 5 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2016/679), minimalizacji danych (art. 5 ust. 1 lit. c rozporządzenia 2016/679), rozliczalności (art. 5 ust. 2 rozporządzenia 2016/679). Oświadczenie, jak również procedura w ramach której

---

[10] Zob. uchwałę Nr 784/XI/2022 Prezydium KRRP z dnia 9 listopada 2022 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały w sprawie regulaminu prowadzenia list radców prawnych i list aplikantów radcowskich, https://oirp.lu/wp-content/uploads/2023/02/uchwala_prezydium_krrp_784_xi_2022-z-9.11.22-regulanim-prowadzenia-list-rp-i-apl.pdf

[11] Zgodnie z art. 10 rozporządzenia 2016/679 przetwarzania danych osobowych dotyczących wyroków skazujących oraz czynów zabronionych lub powiązanych środków bezpieczeństwa na podstawie art. 6 ust. 1 wolno dokonywać wyłącznie pod nadzorem władz publicznych lub jeżeli przetwarzanie jest dozwolone prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego przewidującymi odpowiednie zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane dotyczą. Wszelkie kompletne rejestry wyroków skazujących są prowadzone wyłącznie pod nadzorem władz publicznych.

[12] Zgodnie z zasadą zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości dane osobowe muszą być przetwarzane zgodnie z prawem, rzetelnie i w sposób przejrzysty dla osoby, której dane dotyczą.

dane w nim zawarte są przetwarzane nie zawiera też żadnej granicy czasowej pozyskiwanych informacji dotyczących postępowań karnych, co wymaga dostosowania do zasady ograniczenia przechowywania (art. 5 ust. 1 lit. e rozporządzenia 2016/679). Należy przy tym podkreślić, że co do zasady samo wszczęcie postępowania nie przesądza w żaden sposób, że dana osoba jest winna zarzucanych jej czynów. Jednocześnie sama informacja o toczącym się lub zakończonym postępowaniu karnym może być w odbiorze społecznym stygmatyzująca dla takiej osoby. Upublicznienie informacji nawet o prawomocnie umorzonym postępowaniu karnym sprzed wielu lat może wyrządzić niepowetowane straty dla wizerunku takiej osoby oraz naruszać jej prawo do prywatności i wpływać na życie rodzinne. Ryzyka te powinny znaleźć odzwierciedlenie i zabezpieczenie w przepisach rangi ustawy, czyli przepisach powszechnie obowiązujących, regulujących takie przetwarzanie danych.

Pozyskiwanie w toku procedury wpisu na listę radców prawnych informacji o toczących się lub zakończonych przeciwko wnioskodawcy o wpis na radcę prawnego postępowaniach karnych lub dyscyplinarnych powoduje też uzasadnione wątpliwości w świetle wynikającego z art. 51 Konstytucji RP prawa obywateli do ochrony danych osobowych[13], wymagającego stosownej rangi przepisów dla ustanowienia obowiązku przetwarzania danych osobowych i spełnienia warunku niezbędności w demokratycznym państwie prawnym.

Konieczna jest więc interwencja ustawodawcy celem uregulowania tego zagadnienie. Przepisy ustawowe dające podstawę do przetwarzanie danych dotyczących postępowań przygotowawczych w procedurze wpisu na listę radców prawnych powinny zapewniać stosowanie przepisów rozporządzenia 2016/679 - w szczególności zasad przetwarzania danych osobowych i odpowiednio do ratio legis warunków wynikających z art. 6 ust. 3 i art. 10 a wprowadzenie ich do porządku prawnego powinno przebiegać z uwzględnieniem testu prywatności.

Jednocześnie organ nadzorczy sygnalizuje potrzebę przeglądu rozwiązań dotyczących przetwarzania danych osobowych na podstawie dokumentów wewnętrznych samorządu radców prawnych (np. uchwał, regulaminów), niestanowiących źródeł prawa powszechnie obowiązującego.

Należy podkreślić, że przedstawione w niniejszym piśmie uwagi Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych mają charakter eksperckich wskazówek. Za ostateczną treść przepisów oraz zgodność z rozporządzeniem 2016/679 odpowiada

---

[13] Zgodnie z art. 51 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej: 1. Nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby. 2. Władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym. 3.Każdy ma prawo dostępu do dotyczących go urzędowych dokumentów i zbiorów danych. Ograniczenie tego prawa może określić ustawa. 4. Każdy ma prawo do żądania sprostowania oraz usunięcia informacji nieprawdziwych, niepełnych lub zebranych w sposób sprzeczny z ustawą. 5. Zasady i tryb gromadzenia oraz udostępniania informacji określa ustawa.

projektodawca. Organ nadzorczy oferuje jednak swoje eksperckie wsparcie opiniodawcze na dalszym etapie prac legislacyjnych nad projektem.

Łączę wyrazy szacunku

Mirosław Wróblewski
Prezes Urzędu
Ochrony Danych Osobowych

/dokument w postaci elektronicznej
podpisany kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/